

Výkon rozhodnutí po prohlášení konkursu

Smyslem úpravy obsažené v ustanovení § 14 odst. zákona o konkursu a vyrovnání, ve znění účinném ke dni 1. února 1996, tj. ve znění zákonů č. [122/1993](#) Sb., č. [42/1994](#) Sb., č. [74/1994](#) Sb., č. [117/1994](#) Sb., č. [156/1994](#) Sb., č. [224/1994](#) Sb. a č. 84/4995 Sb. bylo ve smyslu § 2 odst. 3 zákona o konkursu a vyrovnání naplnit deklarovaný cíl konkursu tím, že ode dne prohlášení konkursu již nebude možné, aby se úpadcovi věřitelé odděleně uspokojovali z úpadcova majetku na úkor principu poměrného uspokojení všech věřitelů dlužníka, který je v úpadku. Nebylo tedy možné provést ani již dříve nařízený výkon rozhodnutí (exekuci).

Smyslem úpravy obsažené v ustanovení § 14 odst. zákona o konkursu a vyrovnání, ve znění účinném ke dni 1. února 1996, tj. ve znění zákonů č. [122/1993](#) Sb., č. [42/1994](#) Sb., č. [74/1994](#) Sb., č. [117/1994](#) Sb., č. [156/1994](#) Sb., č. [224/1994](#) Sb. a č. 84/4995 Sb. bylo ve smyslu § 2 odst. 3 zákona o konkursu a vyrovnání naplnit deklarovaný cíl konkursu tím, že ode dne prohlášení konkursu již nebude možné, aby se úpadcovi věřitelé odděleně uspokojovali z úpadcova majetku na úkor principu poměrného uspokojení všech věřitelů dlužníka, který je v úpadku. Nebylo tedy možné provést ani již dříve nařízený výkon rozhodnutí (exekuci).

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Odo 121/2002 ze dne 27.3.2002)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně JUDr. H. U., advokátky, jako správkyně konkursní podstaty úpadkyně K. spol. s r. o., zastoupené JUDr. L. N., advokátem, proti žalované Č. s., a.s., o zaplacení částky 580.324,- Kč, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 8 Cm 371/96, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 8. listopadu 2001, č. j. 13 Cmo 268/2000 - 40, tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 8. listopadu 2001, č. j. 13 Cmo 268/2000, se zrušuje a věc se tomuto soudu vrací k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Krajský obchodní soud v Praze rozsudkem ze dne 31. května 2000, č. j. 8 Cm 371/96□22, uložil žalované zaplatit žalobkyni do tří dnů od právní moci rozhodnutí částku 580.324,- Kč. Soud prvního stupně - cituje ustanovení § 14 odst. 1 písm. c/, d/ a e/ zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“), ve znění účinném před 1. červnem 1996 a ustanovení § 14 odst. 1 písm. e/ ZKV ve znění účinném od 1. června 1996 - dospěl k závěru, že žalovaná odepsala žalovanou částku dne 1. února 1996 z účtu úpadkyně (na jejíž majetek byl prohlášen konkurs usnesením Krajského obchodního soudu v Praze ze dne 14. prosince 1994, sp. zn. 94 K 44/94) v rozporu s příslušnými ustanoveními zákona o konkursu a vyrovnání.

Vrchní soud v Praze k odvolání žalované rozsudkem ze dne 8. listopadu 2001, č. j. 13 Cmo 268/2000 - 40, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu zamítl. Odvolací soud se ztotožnil se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně, nikoliv však s jeho právními závěry. Především poukázal na to, že o nařízení výkonu rozhodnutí rozhodl soud, který byl povinen příslušné usnesení doručit

mimo jiné do vlastních rukou žalované. Pouze soud, který nařídil výkon rozhodnutí, byl oprávněn jej zastavit jako nepřipustný (§ 269 a § 268 odst. 1 písm. h/ občanského soudního řádu - dále též jen „o. s. ř.“). Provedením nařízeného výkonu rozhodnutí plnila žalovaná pouze povinnost uloženou jí ustanovením § 307 odst. 2 o. s. ř. (jež nebyla ustanoveními zákona o konkursu a vyrovnání v rozhodném znění dotčena) a pravomocným usnesením exekučního soudu byla vázána, aniž mohla odmítnout jeho provedení. Zákon o konkursu a vyrovnání v rozhodné době dopadal na úkony, které v řízení o výkon rozhodnutí činil soud (srov. jeho § 14 odst. 1 písm. d/ a e/), nikoliv na úkony žalované, jež pouze plnila povinnost uloženou jí ustanovením § 307 odst. 2 o. s. ř. Jiným způsobem by bylo lze hodnotit postup žalované, kdyby k němu došlo poté, co nabyl účinnosti zákon č. [94/1996](#) Sb. (od 1. června 1996), který mimo jiné novelizoval i ustanovení § 14 odst. 1 písm. e/ ZKV (tak, že nadále je zakázáno po prohlášení konkursu provést výkon rozhodnutí postihující majetek patřící do podstaty). S ohledem na rozhodné znění zákona o konkursu a vyrovnání posoudil odvolací soud nárok žalované ve smyslu ustanovení § 420 a násl. občanského zákoníku, přičemž dovodil, že její jednání nemělo charakter jednání protiprávního; postupovala totiž dle § 307 odst. 2 o. s. ř.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně včas dovolání namítajíc, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá dle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř. (správně dle § 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř.) na nesprávném právním posouzení věci. Odvolacímu soudu vytýká, že se zabýval toliko posouzením toho, zda žalovaná porušila povinnosti při provádění výkonu rozhodnutí, nikoli však otázkou, zda neporušila jiné, např. i obecné, povinnosti upravující její činnost při poskytování peněžních služeb a vedení vkladových účtů. Potud zdůrazňovala, že usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí stejně jako uvědomění o tom, že nabylo právní moci, obsahovalo nesprávné označení povinné a tím, že přes nesprávné označení povinné provedla výkon rozhodnutí, žalovaná své povinnosti porušila. Proto dovolatelka požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil napadené rozhodnutí a vrátil věc k dalšímu řízení

Podle bodu 17., hlavy první, části dvanácté, zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (to jest podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. lednem 2001). O takový případ jde i v této věci, jelikož odvolací soud věc - ve shodě s bodem 15., hlavy první, části dvanácté, zákona č. [30/2000](#) Sb. - rovněž projednal a rozhodl podle dosavadních předpisů.

Dovolání je ve smyslu § 238 odst. 1 písm. a/ o. s. ř. přípustné a je i důvodné.

Dovolací soud posuzuje z úřední povinnosti pouze vady, vyjmenované v § 237 odst. 1 o. s. ř. (tzv. zmatečnosti) a jiné vady řízení, jestliže mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci; jinak je vázán uplatněným dovolacím důvodem, včetně toho, jak jej dovolatel obsahově vymezil (§ 242 odst. 1 a 3 o. s. ř.). Uvedené vady řízení nebyly v dovolání namítány a z obsahu spisu nevyplývají, předmětem dovolacího přezkumu je tudíž přezkoumání správnosti právního posouzení věci odvolacím soudem v závěru, že žalovaná shora popsáním postupem neporušila žádnou povinnost.

Skutkový základ sporu, jak byl zjištěn soudy obou stupňů, nebyl dovoláním zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Pro posouzení věci je určující výklad zákona o konkursu a vyrovnání, ve znění účinném ke dni 1. února 1996, to jest ve znění zákonů č. [122/1993](#) Sb., č. [42/1994](#) Sb., č. [74/1994](#) Sb., č. [117/1994](#) Sb., č. [156/1994](#) Sb., č. [224/1994](#) Sb. a č. 84/4995 Sb.

Pro výsledek dovolacího řízení je - vzhledem ke kritice správnosti postupu žalované dovolatelkou - významné především zhodnocení dopadu zákona o konkursu a vyrovnání do poměrů vykonávacího řízení, v němž žalovaná realizovala povinnosti odvíjející se z rozhodnutí a postupu soudu výkonu rozhodnutí.

Podle ustanovení § 14 odst. 1 ZKV prohlášení konkursu má (mimo jiné) tyto účinky:

- a/ oprávnění nakládat s majetkem podstaty přechází na správce. Právní úkony úpadce, týkající se tohoto majetku, jsou vůči konkursním věřitelům neúčinné. Osoba, která uzavřela s úpadcem smlouvu, může od ní odstoupit, ledaže v době jejího uzavření věděla o prohlášení konkursu.
- c/ řízení týkající se nároků na oddělené uspokojení (§ 28) nebo na vyloučení věci z podstaty lze zahájit a v něm pokračovat jen proti správci;
- d/ jiná řízení než uvedená pod písmenem c/ se přerušují. V těchto řízeních se však pokračuje na návrh správce, úpadcova odpůrce nebo nerozlučného účastníka řízení. Úpadce může tento návrh podat jen neučiní-li tak správce ve lhůtě určené soudem;
- e/ pro pohledávku proti úpadci nelze nařídit výkon rozhodnutí postihující majetek náležející do podstaty ani nabýt na něm právo na oddělené uspokojení (§ 28).

Výkladem ustanovení § 14 odst. 1 písm. d/ a e/ ZKV v rozhodném znění se zabývalo již usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. září 1993, sp. zn. 12 Co 646/93, jehož uveřejněním pod číslem 68/1994 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek byla rozhodovací praxe soudů sjednocena v závěru, že peněžní prostředky na účtu povinného náležejí do majetkové podstaty, která je předmětem prohlášeného konkursu, takže proti úpadci nelze nařídit soudní výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu povinného, a že dříve zahájené řízení o tento soudní výkon rozhodnutí se prohlášením konkursu - v intencích § 14 odst. 1 písm. d/ ZKV - přerušuje. Přitom podle své dikce není ustanovení § 14 odst. 1 písm. d/ ZKV omezeno jen na soudní výkon rozhodnutí (na soudní exekuci), nýbrž i na daňovou či správní exekuci.

Podstata sporu tkví v tom, zda ustanovení zákona o konkursu a vyrovnání v rozhodné době bránila provedení (dokončení) exekuce nařízené po prohlášení konkursu na majetek dlužníka, a zda žalovaná, která výkon rozhodnutí odepsáním z účtu povinné (úpadkyně) fakticky provedla, je povinna částku, kterou z účtu úpadkyně odepsala ve prospěch účtu oprávněné, vrátit do majetku konkursní podstaty.

Dle ustanovení § 2 odst. 3 ZKV cílem konkursu nebo vyrovnání je dosáhnout poměrného uspokojení věřitelů z dlužníkovy majetku.

Pro konkursní řízení je typické, že je zde více věřitelů, kteří uplatňují více majetkových nároků společně (v jediném řízení) vůči jedinému dlužníku, a kteří se z dlužníkova majetku (případně z majetku, na nějž se pro tyto účely hledí, jako na dlužníkův majetek, ač je vlastníky připsán osobám jiným) uspokojí poměrně. Podstatu konkursního řízení ostatně vystihuje samo slovo „konkurs“, jež pochází z latinského termínu „concursum creditorum“, odrážejícího fakt, že jde o souběh věřitelů formou přihlašování pohledávek za účelem jejich uspokojení z konkursní podstaty. Má-li být v tomto rámci naplněn účel zákona o konkursu a vyrovnání a cíl konkursu, pak nemůže po prohlášení konkursu dojít (nestanoví-li zákon výslovně jinak) k uspokojení pohledávek úpadcových věřitelů jiným způsobem než prostřednictvím konkursu, a to bez zřetele k tomu, zda pohledávky budou zcela nebo zčásti uhrazeny až prostřednictvím rozvrhu (§ 30 ZKV) nebo (např. jako pohledávky za podstatou) již v průběhu konkursního řízení (srov. § 31 odst. 1 ZKV). Proto také zákon o konkursu a vyrovnání na dalších místech označuje plnění, jichž by se (nad rámec v výslovně vymezený) po prohlášení konkursu dostalo od dlužníka jen některým věřitelům, za právně neúčinná nebo odporovatelná a zabráňuje tomu, aby si věřitelé vynutili úhradu svých pohledávek v soudních sporech mimo konkurs; takovým jednáním by totiž bylo mařeno částečné uspokojení pohledávek ostatních věřitelů (shodně srov. též rozsudek Nejvyššího soudu uveřejněný pod číslem 74/2001 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Smyslem úpravy obsažené v ustanovení § 14 odst. 1 ZKV je (v rozhodné době bylo) naplnit v ustanovení § 2 odst. 3 ZKV výslovně deklarovaný cíl konkursu tím, že ode dne prohlášení konkursu již nebude možné, aby se úpadcovi věřitelé odděleně uspokojovali z úpadcova majetku na úkor principu poměrného uspokojení všech věřitelů dlužníka, který je v úpadku. Názor, podle kterého ustanovení § 14 odst. 1 písm. e/ ZKV sice znemožňuje pro pohledávku proti úpadci ode dne prohlášení konkursu nařídít výkon rozhodnutí (exekuci), ale nebrání nařízený výkon rozhodnutí (exekuci) provést (z nějž zjevně vyšel i odvolací soud), neodpovídá teleologickému výkladu zákona.

Výkladem, podle kterého ustanovení § 14 odst. 1 písm. e/ ZKV nebrání provedení nařízeného výkonu rozhodnutí, by byl zmařen konečný cíl konkursu, jemuž podle přesvědčení Nejvyššího soudu odpovídá závěr jiný, totiž ten, že neumožňovalo-li ustanovení § 14 odst. 1 písm. e/ ZKV pro pohledávku proti úpadci výkon rozhodnutí (exekuci) postihující majetek náležející do podstaty ani nařídít, pak tím více platí, že před prohlášením konkursu nařízený výkon rozhodnutí týkající se takového majetku nebylo možné ani provést (započaté vykonávací řízení za trvání konkursu dokončit). Z uvedeného je tedy zřejmé, že i přesto, že byl po prohlášení konkursu (v průběhu roku 1995) nesprávně výkon rozhodnutí soudem nařízen, neznamenal to bez dalšího, že měl (mohl) být dokončen.

V tomto ohledu neobstojí ani závěr odvolacího soudu, že v exekučním řízení žalovaná nemohla odmítnout provedení pokynu zadaného jí exekučním soudem. Bez zřetele k tomu, že stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. června 1998, Cpjn 19/98, uveřejněné pod číslem 52/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek bylo podáno k výkladu zákona o konkursu a vyrovnání ve znění účinném od 1. dubna 1998, platí i pro výklad zákona o konkursu a vyrovnání ve znění účinném před 1. červnem 1996 závěry formulované pod bodem XXVII. stanoviska (str. 371-375 /195-196/). Zde Nejvyšší soud ohledně zákazu provést výkon rozhodnutí postihující majetek konkursní podstaty (pro dobu před 1. červnem 1996 dovozovaného shora podaným výkladem) vysvětlil, že po prohlášení konkursu již banka nesmí vyplatit pohledávku z účtu úpadce (povinného) oprávněnému, přičemž okolnost, že jí již bylo doručeno usnesení, jímž soud výkon rozhodnutí odepsáním pohledávky z účtu úpadce nařídil, nebo že již obdržela vyrozumění, že usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nabylo právní moci, nemá na tyto závěry žádného vlivu.

Lze tedy uzavřít, že právní posouzení věci odvolacím soudem správné není a dovolací důvod dle ustanovení § 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř. byl uplatněn právem. Nejvyšší soud proto, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.) napadený rozsudek zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1,2 a 5 o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Prerušeni řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)